

Cena ARCH 2009 - opäť víťazí „iná“ architektúra (aj kultúra...)

Author: Ing. arch. Miro Minca | Published: 12.11.2009

Ako vždy, porota sa po užšom výbere a nominovaní redakčnou radou, kde bolo tentoraz 8 realizovaných projektov, vyberie na „miesto činu“ - teda tam, kde je samotná realizácia „spáchaná“. O tomto osobnom zážitku, kontakte s architektúrou, ktorá je „iná“, by mohli jej členovia rozprávať naozaj niekedy až neuveriteľné príbehy. A to aj rozprávali. Tým však iba potvrdili, že bola vytvorená v prvom rade pre človeka - užívateľa, nie ako pomník architektovi - autorovi.

Od kostolíka až po vodojem

Nie, neľakajte sa, nejde o konverziu kostolíka na vodojem alebo naopak, ide naozaj len o širší záber vybraných projektov v už spomenutom rozsahu. Takže medzi touto osmičkou sa nachádzajú diela:

- Hotel Falkensteiner v Bratislave (autori: Martin Kusý, Pavol Paňák, Mária Kusá, spolupráca: Helene Sugustínová, Richard Kereškényi, Jana Paňáková, Denisa Jankovičová)
- Veža-Ateliér: konverzia vodojemu na architektonický ateliér v Bratislave (autori: Martin Kusý, Pavol Paňák, spolupráca: Mária Kusá, Jana Paňáková, Martin Kusý ml.)
- Dom smútku v Modre (autori: Vojtech Krumpolec, Mária Krumpolcová, Peter Drevenec, Juraj Krumpolec, Vladimír Vodný)
- Polyfunkčný dom Ihla vo Zvolene (autor: Martin Repický)
- Bytový dom s vybavenosťou v Bratislave (autori: Peter Moravčík, Martin Hörmann, Zuzana Vančová, spolupráca: Yveta Hörmannová, Stanislav Komár)
- Dom H v Košiciach (autori: David Kopecký, Ján Studený, spolupráca: Norbert Gáfrik, Kateřina Horáková)
- Univerzitná knižnica a pastoračné centrum UKF v Nitre (autori: Ľubomír Holejšovský, Juraj Polyák)
- Obnova rímsko-katolíckeho kostola Zvestovania Pána v Novej Lesnej (autor: Tomáš Bujna).

Hotel Falkensteiner a Veža-Ateliér v Bratislave

Projekt novostavby hotela rakúskej siete Falkensteiner bol pre architektov z ateliéru BKPŠ určite výzvou, ako to v premiérovej reči potvrdila aj architektka Mária Kusá z autorského kolektívu. Vytvoriť hmotu, ako aj správny výraz modernej architektúry v kontexte susediacich objektov (modernistického - štátna správa a historického - VŠMU) sa tvorcom zjavne podarilo a objekt tak „pózuje“ na danom mieste, akoby tam svojou nekonfliktnou formou a výrazom strohej, ale „čistej“ fasády odjakživa bol.

Pri konverzii bývalého vodojemu na architektonický ateliér to ale bolo trochu o nadsázke. Lebo predstava, že na vrchole vodojemu bude raz ateliér, si takú určite vyžaduje... Úspešná, ale aj jedinečná realizácia to nakoniec len potvrdzuje. Perfektná konverzia dokazuje, že bývalé industriálne resp. technické objekty môžu znova „ožiť“. Napokon, niet sa čo čudovať, že tento projekt bol laureátom a získal Cenu ARCH 2009.

Dom smútku v Modre - je projektom novostavby. Autori tu citlivo zakomponovali do prírodného prostredia novú, ale nekonfliktnú architektúru. Použité materiály - sklo, oceľ, drevo a kameň to takisto naznačujú. Zhromažďovací priestor objektu s veľkou presklenou stenou tak dáva možnosť kontaktu účastníkom obradu

v nadväznosti na obradnú sieň.

Polyfunkčný dom Ihla vo Zvolene - ako naozaj zapichnutá ihla. Takto by mohla táto stavba pôsobiť navonok. Štíhly, vysoký a osamotený. Medzi učupenými nízkopodlažnými domami na námestí, ale v protiklade k viacpodlažnej protíľahlej zástavbe, čo má zrejmý urbanistický zámer. Strohým výrazom dnešného priemyselného dizajnu, použitím pohľadového betónu v kombinácii s omietkou, transparentnosťou podlaží a prechodným parterom tak objekt dosahuje svoju výnimočnosť na zvolenskej architektonickej scéne.

Bytový dom s vybavenosťou v Bratislave - čistá hmota na ukončujúcom svahovitom pozemku na Dlhých Dieloch. To, že aj v zložitých geomorfologických podmienkach môže vyrásť dobrá architektúra, nám dokazuje práve tento objekt, kde jednotlivé komponenty návrhu ako urbanizmus-architektúra-dizajn-ekonómia sú v harmonickej rovnováhe.

Dom H v Košiciach - zaujímavý a trochu provokatívny. To by mohli byť hlavné atribúty tohto projektu. Jedna časť (bazénový pavilón) - betónová na kopci, druhá - sklenená pod ním, na svahovitom pozemku v bývalej rekreačnej zóne. Vyznieva, ako by tam len „stanoval“. Teda, že je tam provizórne. Ale je to koncept. Preto je možno odlišný od tých ostatných na tomto mieste. Má totiž atmosféru. A to isté platí aj o viacdetnej rodine, ktorá tam v porozumení nažíva s mačkami a psami.

Univerzitná knižnica a pastoračné centrum UKF v Nitre - ďalší pozoruhodný domáci príklad konverzie, resp. revitalizácie industriálneho objektu na nové funkčné využitie. V tomto prípade ide o premenu bývalej tabakovej továrne na školské a cirkevné účely (kaplnka je tu umiestnená netradične: na poschodí). Aj tu sa potvrdilo, že citlivým prístupom architektov, ktorí vyčistili pôvodnú konštrukciu objektu s typickými artefaktmi a vhodne ju doplnili modernými, nie však umelo dominantnými prvkami súčasnej architektúry, sa dosiahol efekt „znovuzrodenia“ pôvodnej architektúry, ktorá - podobne ako v prípade reanimácie bratislavského vodojemu na ateliér - tak umocnila neopakovateľnú atmosféru genia loci.

Obnova rímsko-katolíckeho kostola Zvestovania Pána v Novej Lesnej - výnimočný projekt, a to najmä optimálnou spolupracou investora zastúpeného kňazom a architekta, čo je viac než základ dobrej architektúry. To, že išlo o osvieteného investora, tu dokonca platilo doslovne. Ten definoval architektovi zadanie „očistiť kostol od dvestoročných nánosov“. Po citlivom prístupe architekta tak ostali typické a cenné prvky - zvon, krstiteľnica, organ - a včlenili sa do nového projektu. Tak vzniká nové tabernákulum ako samostatný kubus, nový mobiliár a dokonca aj technická lahôdka v podobe geotermálneho vykurovania.

Pretože dobrá architektúra je u nás ešte stále „iná“, tak aj ostatná cena ARCH 2009 viditeľne naznačuje, že je tu aj napriek zlým finančným časom, a zároveň oslovuje čoraz väčší počet ľudí, nielen tých „od fachu“. A to je dobre, lebo môžu potom nastať konečne zlaté časy, keď to bude úplne samozrejme - a nie „iné“.

Foto - ARCH

- 1 - Hotel Falkensteiner, Bratislava
- 2 - Veža-Ateliér, Bratislava
- 3 - Dom smútku, Modra
- 4 - Polyfunkčný dom Ihla, Zvolen
- 5 - Bytový dom s vybavenosťou, Bratislava
- 6 - Dom H, Košice
- 7 - Univerzitná knižnica a pastoračné centrum UKF, Nitra
- 8 - Obnova rímsko-katolíckeho kostola Zvestovania Pána, Nová Lesná

